

Baş katib: "Zəngəzur dəhlizinin inkişafı İspaniya biznesi üçün mühüm imkanlar açır"

AZƏRTAC ispaniyalı ekspert, Panavropa İttifaqının baş katibi Karlos Uriarte Sançeslə müsahibəni təqdim edir.

- İspaniya şirkətləri üçün "Cənub qaz dəhlizi" və Qafqaz üzərindən keçən beynəlxalq enerji marşrutları ilə əlaqəli layihələrdə hansı perspektivlər mövcuddur?

- İlk növbədə qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Cənub Qaz Dəhlizi üzrə Məsləhətçi Şura yaradılıb. "Cənub qaz dəhlizi" Avropada ən iri layihədir: bu layihə yeddi ölkəni əhatə edir və 3,500 kilometr məsafəyə yayılır. Layihənin tərkibinə Cənub Qafqaz Boru Kəməri (SCP), Trans-Anadolu Boru Kəməri (TANAP) və Trans-Adriatik Boru Kəməri (TAP) daxildir ki, bunlar Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində mühüm rol oynayır. Bu kontekstdə "Enagas" şirkəti Trans-Adriatik Boru Kəmərinin səhmdarıdır və bir sıra digər beynəlxalq tərəfdaşlarla birlikdə layihəni həyata keçirir.

Bundan əlavə, "Enagas" şirkəti ötən ilin noyabr ayında Bakıda keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında (COP29) iştirak edib.

- Azərbaycan ilə İspaniya arasında mövcud iqtisadi əməkdaşlıq səviyyəsini necə qiymətləndirirsiniz? Əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün hansı sahələr daha perspektivli görünür?

- Ticarət mübadiləsi arasında yaxşı inkişaf var, lakin ikitərəfli iqtisadi əməkdaşlığın böyük potensialını nəzərə alaraq, bu səviyyə daha yüksək ola bilər. İspan şirkətlərinin Azərbaycandakı əsas fəaliyyət sahələri kənd təsərrüfatı və ərzaq sektoru, bərpaolunan enerji mənbələri, infrastruktur (avtomobil yolları, limanlar, hava limanları) və turizmdir. Həmçinin tibbi texnologiyalar və neft-qaz sahələrində də perspektivlər açılır. İspaniya Azərbaycanda enerji (neft və qaz), infrastruktur, nəqliyyat və logistika sahələrinə maraq göstərir və öz mövqeyini gücləndirir, eləcə də kənd təsərrüfatı və ərzaq sahəsində iştirakını artırır. Maliyyə sektoru, turizm və bərpaolunan enerji sahələrinə də maraq artmaqdadır. Xüsusilə Azərbaycanın iqtisadiyyatın diversifikasiyası strategiyası çərçivəsində kənd təsərrüfatı, nəqliyyat, turizm və informasiya-kommunikasiya texnologiyaları (İKT) kimi prioritet sahələrin inkişafına xüsusi diqqət yetirilməlidir. Energetika əməkdaşlığın ən mühüm sahəsi olaraq qalır: Azərbaycan neft və təbii qaz istehsalında ən böyük istehsalçılardan biridir və bu məhsulların əhəmiyyətli hissəsi İspaniyaya ixrac olunur.

Bundan əlavə, Azərbaycan meyvə, qoz-fındıq və digər kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalını fəal şəkildə inkişaf etdirir, ixracını şaxələndirir və beynəlxalq bazarlarda, o cümlədən İspaniya bazarında mövqeyini gücləndirir.

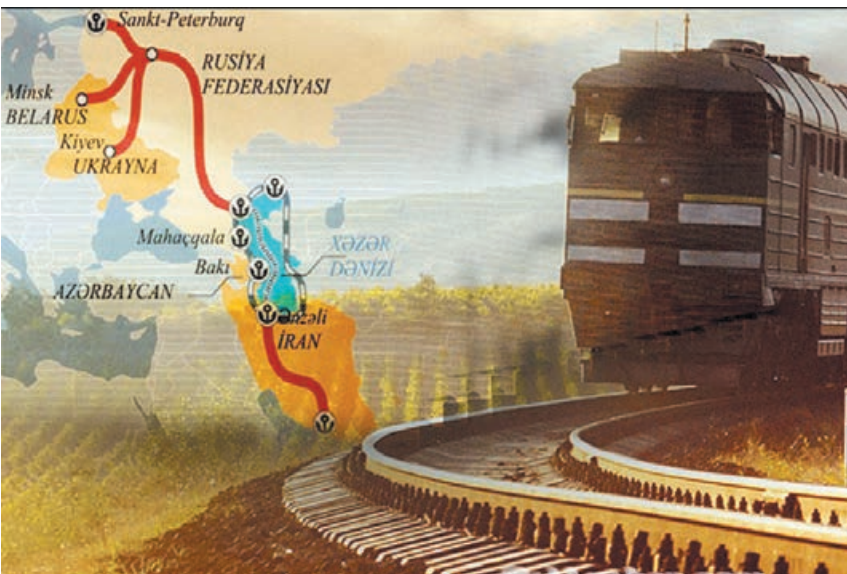
- İspaniyadan Azərbaycana birbaşa sərmayələrin artmasına hansı addımlar kömək edə bilər?

- İspaniyadan Azərbaycana birbaşa sərmayələrin stimullaşdırılması üçün bir neçə əsas addım atıla bilər. İlk növbədə hüquqi və normativ bazanın gücləndirilməsi, şəffaflıq və hesabatlılıq prinsiplərinin təşviq edilməsi, mülkiyyət hüquqlarının aydın və etibarlı təminatlarının veril-

məsi, eləcə də müstəqil və ədalətli məhkəmə sisteminin yaradılması məqsədilə məhkəmə islahatlarının aparılması vacibdir. Həmçinin sərmayədarlara cəlbəedici stimulların verilməsi, o cümlədən vergi üstünlükləri, subsidiyalar və gömrük rüsumlarından azad olunma da mühüm rol oynayır. Sərmayələrin cəlb edilməsində informasiya kampaniyaları, həmçinin ispan sərmayədarları ilə Azərbaycan hökumətinin və biznes dairələrinin nümayəndələri arasında birbaşa görüşlər və forumların təşkil edilməsi əhəmiyyətli rol oynaya bilər. Bu, qarşılıqlı etimad və anlayışın güclənməsinə kömək edəcək.

Bundan əlavə, İspaniya və Azərbaycan şirkətləri arasında tərəfdaşlıq qurulmasının dəstəklənməsi təcrübə mübadiləsinə sürətləndirəcək və qarşılıqlı faydalı əlaqələrin qurulmasına təkan verəcək. Mənim

fikrimcə, bu tədbirlərin həyata keçirilməsi Azərbaycanın ispan biznesi üçün sərmayə cəlbəediciyini əhəmiyyətli dərəcədə artıracaq, birbaşa xarici sərmayələrin axınının artmasına və ölkənin iqtisadi inkişafının güclənməsinə səbəb olacaq. Mən əminəm ki, Azərbaycan artıq düzgün istiqamətdə irəliləyir. İqtisadiyyatın diversifikasiyası və transformasiyası istiqamətində aydın bir iradə müşahidə olunur. Bu kontekstdə Prezident İlham Əliyev tərəfindən qəbul edilən strateji qərarlar ölkənin gələcək rifahı üçün əsas yaradacaq - eləcə də vaxtilə məşhur "Əsrin müqaviləsi" Azərbaycanın tarixində yeni bir dövr açıb. Azərbaycan Prezidentinin dəyişməz və islahatçı ruhu Azərbaycanın Cənubi Qafqaz və Xəzər regionunun aparıcı qüvvələrindən birinə çevrilməsinə imkan yaradıb.

- İspaniya şirkətlərinin Azərbaycanda, xüsusilə də işğaldan azad edilmiş ərazilərdə "yaşıl energetika" sahəsində layihələrə cəlb edilməsi nə dərəcədə realdır?

- İspaniya şirkətlərinin Azərbaycanda, o cümlədən azad edilmiş ərazilərdə "yaşıl energetika" sahəsində layihələrə cəlb edilməsi olduqca real görünür. Bu həm İspaniyanın bərpaolunan enerji sahəsində qazandığı təcrübə, həm də Azərbaycanın "yaşıl texnologiya"ların inkişafına artan marağı ilə əlaqədardır. Bir tərəfdən İspaniya bərpaolunan enerji sektorunda əhəmiyyətli bacarıqlara malikdir. Ölkə külək enerjisi sahəsində

dünya liderlərindən biridir, külək turbinləri ixrac edir, külək və günəş enerjisindən elektrik istehsalı sahəsində, daxili güc istehsalı sahəsində mühüm uğurlar əldə edib. Həmçinin İspaniya qarşısına 2030-cu ilə qədər istehsal olunan enerjinin 74 faizinin bərpaolunan mənbələrdən olmasını hədəfləyən iddialı məqsədlər qoyub.

Digər tərəfdən Azərbaycanın erməni işğalından azad edilmiş əraziləri, xüsusən infrastrukturun aktiv şəkildə inkişaf etdirilməsinə ehtiyac olan kənd rayonlarında "yaşıl energetika" layihələrinin həyata keçirilməsi üçün unikal imkanlar təklif edir. Beləliklə, İspaniyanın qabaqcıl təcrübəsi ilə Azərbaycanın günəş və külək enerjisi sahəsindəki potensialı birləşərək "yaşıl energetika" sahəsində uğurlu əməkdaşlıq üçün əlverişli şərait yaradır.

- Aqrobiznes, ərzaq və yüngül sənaye sahəsində birgə müəssisələr ikitərəfli tərəfdaşlıq üçün artım nöqtələri ola bilərmi? Azərbaycan bazarı İspaniya şirkətləri üçün satış və istehsal əməkdaşlığı baxımından nə dərəcədə maraqlıdır?

- Hal-hazırda Azərbaycan aqrobiznes, ərzaq və yüngül sənaye sahələrində Qazaxıstan, Özbəkistan və Tacikistan kimi ölkələrlə uğurla bir-

lərində körpü rolunu necə oynaya bilər?

- İspaniya Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə iqtisadi inteqrasiyasının körpüsü ola bilər, ölkənin coğrafi yerləşməsi, Aİ ilə güclü əlaqələri və inkişaf etmiş işgüzar əlaqələri sayəsində ticarət və investisiyaların inkişafına töhfə verə bilər. İspaniya ticarət maneələrinin aradan qaldırılması, Azərbaycan ilə Aİ arasında ikitərəfli razılaşmaların təşviqi, ticarət prosedurlarının sadələşdirilməsi və xərclərin azaldılması sahəsində mühüm rol oynaya bilər. Eyni zamanda İspaniya biznes strukturları arasında birbaşa əlaqələrin qurulmasına, investisiyaların cəlb olunmasına və birgə təşəbbüslərə maliyyə dəstəyi göstərilməsinə dəstək verə bilər. Əhəmiyyətli istiqamətlərdən biri də mədəni və təhsil mübadilələrinin inkişafıdır, bu isə qarşılıqlı anlayışın möhkəmlənməsinə, təcrübə mübadiləsinə və insan kapitalının inkişafına kömək edir.

Bundan əlavə, tarixən və iqtisadi baxımdan mövcud əlaqələri sayəsində İspaniya Azərbaycanın yalnız Avropa ilə deyil, həm də Latın Amerikası və Şimali Afrika ilə əlaqələrinin genişlənməsi üçün platforma ola bilər.

- Azərbaycanın Şərq və Qərbin kəsişməsindəki logistik mərkəz olaraq rolunu necə qiymətləndirirsiniz?

- Azərbaycan coğrafi mövqeyi və xüsusilə Orta dəhliz çərçivəsində infrastruktur sahəsinə qoyulan mühüm investisiyalar sayəsində Şərq və Qərbin kəsişməsində strateji əhəmiyyətə malik bir logistik mərkəzdir. Bu dəhliz Asiya, Avropa və digər regionlar arasında ticarət və tranziti asanlaşdırır, Azərbaycan bu ərazilər arasında əlaqələrin qurulmasında mühüm rol oynayır. Azərbaycan Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu, Bakı Beynəlxalq Ticarət Limanı və Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda genişlənmiş yükləmə terminalları da daxil olmaqla, öz nəqliyyat infrastrukturuna əhəmiyyətli sərmayələr qoyub ki, bu da onun tranzit yüklərini emal etmə qabiliyyətini artırır.

Bundan əlavə, Ələt Azad İqtisadi Zonası Azərbaycanın Avropa və Asiya arasında logistik zəncirlərdəki mövqeyini gücləndirir və tranzit ticarəti ilə məşğul olan bizneslər üçün əlverişli mühit yaradır. Yollar, limanlar və dəmir yolları sahəsində aparılan investisiyalar sayəsində müxtəlif nəqliyyat marşrutları təklif olunur.

- Zəngəzur dəhlizi və Orta dəhliz kimi nəqliyyat dəhlizlərinin inkişafı ilə bağlı İspaniya biznesi üçün hansı imkanlar yaranır?

- Zəngəzur dəhlizi və Orta dəhliz kimi nəqliyyat dəhlizlərinin inkişafı ilk növbədə İspaniya biznesi üçün logistika, infrastruktur və ticarətin dəstəklənməsi sahələrində mühüm imkanlar açır. Bu dəhlizlər Asiya və Avropanı birləşdirir, daha qısa tranzit müddətləri, ticarət və investisiyaların artırılması imkanları təklif edir. Nəticə olaraq bu nəqliyyat dəhlizlərinin inkişafı öz fəaliyyətlərini genişləndirmək və regionda artan ticarət və investisiya imkanlarından faydalanmaq istəyən İspaniya şirkətləri üçün perspektivli bir imkan təşkil edir. İspaniyanın logistika, infrastruktur və ticarətin dəstəklənməsi sahəsindəki təcrübəsi bu marşrutların tam potensialının həyata keçirilməsində mühüm rol oynaya bilər, iqtisadi artım və regional əlaqələliyi təşviq edir.